

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 243/05-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. októbra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť S. p., pobočky B., zastúpenej advokátkou JUDr. A. D., B., ktorou namieta porušenie základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. Er 1359/2001, EX 134/2001 z 30. júna 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. p., pobočky B., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2005 doručená sťažnosť S. p., pobočky B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta

porušenie základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Er 1359/2001, EX 134/2001 z 30. júna 2005.

Sťažovateľka zastáva názor, že k porušeniu jej základných práv došlo v sťažnosti opísaným, ako aj z príloh k sťažnosti vyplývajúcim skutkovým stavom. Uviedla, že v exekučnom konaní (v ktorom má procesné postavenie oprávnenej) okresný súd označeným uznesením neschválil udelenie príklepu pri dražbe nehnuteľností konanej 14. januára 2005 na Exekútorskom úrade JUDr. M. T., B. (ďalej len „exekútor“). K porušeniu sťažovateľkiných práv došlo podľa nej tým, že okresný súd:

- „a) vykonal dokazovanie bez nariadenia pojednávania,*
- b) neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom,*
- c) prijal výklad právnej normy, ktorý je v príkrom rozpore s Ústavou SR, najmä so zásadou právneho štátu,*
- d) aplikoval právny predpis, ktorý bol v čase prijatia rozhodnutia už zrušený, pričom aplikácia zrušeného predpisu nebola možná ani na základe žiadneho prechodného ustanovenia právneho predpisu,*
- e) súd sa odchýlil od skutkového stavu, na základe ktorého už vydal skoršie rozhodnutie v tom istom konaní,*
- f) rozhodol vo veci spôsobom, ktorým mohol rozhodnúť iba na základe námietky účastníka konania, čím prekročil svoju právomoc.“*

Skutkový stav, ktorý viedol k podaniu sťažnosti, opisuje sťažovateľka nasledovne: Dňa 6. júna 2001 podala exekútorovi návrh „... na vykonanie exekúcie na majetok povinnej L. Č., B. Súdnym exekútorom so súhlasom sťažovateľa vykonával exekúciu predajom spoluvlastníckeho podielu povinnej na nehnuteľnostiach v k. ú. B. Na dražbe konanej dňa 28. 1. 2004 sa nezúčastnil žiadny záujemca. Okresný súd Bratislava I preto uznesením zo dňa 19. 11. 2004 udelil súhlas s tým, aby najnižšie podanie na dražbe bolo znížené podľa

§ 145 ods. 1 exekučného poriadku (t. j. na 2/3 ceny určenej znalcom). Následne na ďalšej dražbe konanej dňa 14. 1. 2005 udelil súdny exekútor príklep vydražiteľom: manželom B. Š. a K. Š.

Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 30. 6. 2005 rozhodol tak, že súhlas udelený súdnym exekútorom na dražbe dňa 14. 1. 2005 neschválil. Rozhodnutie vydal bez nariadenia pojednávania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na liste vlastníctva je na dražené nehnuteľnosti zapísané exekučné záložné právo v prospech S. p., pobočka B. a daňové záložné právo, avšak v exekučnom spise sa nenachádza súhlas záložného veriteľa – Daňového úradu B. Ďalej rozhodnutie odôvodnil tým, že v exekučnom spise sa nenachádza žiadosť súdneho exekútora o zverejnenie dražobnej vyhlášky adresovaná Mestskej časti V., ale že súdny exekútor namiesto toho požiadal o zverejnenie dražobnej vyhlášky Hlavné mesto SR Bratislava. Na základe týchto (v podstate dvoch) dôvodov, súd príklep v prospech vydražiteľov neschválil“.

Námietku porušenia označených základných práv sťažovateľka odôvodňuje najmä tým, že okresný súd vykonal dokazovanie bez nariadenia pojednávania a neumožnil jej vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom, pričom zo žiadneho zákonného ustanovenia možnosť takéhoto postupu súdu nevyplýva. Za predpokladu, že by jej bolo umožnené vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu, mohlo z jej stanoviska podľa nej „... vplynúť viacero skutkových a právnych záverov, čo mohlo ovplyvniť rozhodnutie súdu...“. Okresnému súdu sťažovateľka ďalej vyčíta, že „... prijal výklad právnej normy, ktorý je v príkrom rozpore s Ústavou SR, najmä so zásadou právneho štátu. Súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že na dražených nehnuteľnostiach sa nachádzalo exekučné záložné právo v prospech sťažovateľa a daňové záložné právo. Zároveň konštatoval, že na výkon exekúcie bol potrebný súhlas daňového úradu ako záložného veriteľa. Uvedenou právnou úvahou sa dopustil prikreho rozporu s ústavnou zásadou právneho štátu, pretože: - Ak je oprávnený zároveň záložným veriteľom, nepotrebuje súhlas iného záložného veriteľa s vedením exekúcie na záloh“.

Ďalším dôvodom, v ktorom vidí sťažovateľka porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je podľa nej to, že „Súd sa odchýlil od skutkového stavu, na základe

ktorého už vydal skoršie rozhodnutie v tom istom konaní. V exekučnom konaní vydal súd prvé rozhodnutie dňa 19. 11. 2004, ktorým schválil zníženie najnižšieho podania dražených nehnuteľností. V tomto rozhodnutí sa konštatuje, že dražobná vyhláška bola doručená všetkým neopomenuteľným účastníkom. Súd v tomto rozhodnutí nekonštatuje, že v exekučnom konaní je procesná prekážka – absencia súhlasu záložného veriteľa...“.

Sťažovateľka napokon za posledný dôvod, z ktorého vyvodzuje namietané porušenie jej základných práv, považuje to, že „Súd rozhodol vo veci spôsobom, ktorým mohol rozhodnúť iba na základe námietky účastníka konania, čím prekročil svoju právomoc. (...) V danom prípade si teda Okresný súd Bratislava I osvojil právomoc, ktorá mu nepatrí, keďže príklep neschválil, hoci príklep nik nenamietal“.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jej základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a základného práva na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti a práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. Er 1359/2001, EX 134/2001 z 30. júna 2005 a priznal jej úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či nie je podaná oneskorene, niekým zjavne neoprávneným, či nie je neprípustná, či má zákonom predpísané náležitosti, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom,

ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. US 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

1. V okolnostiach prípadu sťažovateľka predovšetkým namieta, že označeným uznesením okresného súdu, ktorým nebol schválený príklep pri dražbe nehnuteľností (v spoluvlastníctve povinnej), v jej exekučnej veci došlo k porušeniu jej základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa § 148 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení účinnom do 31. augusta 2005 (ďalej len „Exekučný poriadok“) „Udelenie príklepu podlieha schváleniu súdom“.

Podľa § 149 Exekučného poriadku „Ak so zreteľom na podané námietky súd udelenie príklepu neschválil, exekútor pokračuje v dražbe vyvolaním predposledného podania, a ak sa urobilo len najnižšie podanie, tak týmto podaním. O termíne pokračovania v dražbe upovedomí osoby uvedené v § 147 ods. 1 aspoň 15 dní vopred.“

Z citovaných ustanovení Exekučného poriadku bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že neschválením udelenia príklepu pri dražbe nehnuteľností konanej 14. januára 2005 na exekútorskom úrade exekútora uznesením okresného súdu sp. zn. Er 1359/2001, EX 134/2001 z 30. júna 2005 sa konanie v exekučnej veci sťažovateľky neskončilo. Ustanovenie § 149 Exekučného poriadku v dispozícii normy totiž ukladá exekútorovi pokračovať v dražbe, a preto v danom prípade nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo zastavenie celého procesu núteného výkonu súdneho rozhodnutia, ktorý oprávňuje sťažovateľku na využitie donucovacieho aparátu v rámci exekučnej činnosti. To ďalej znamená, že v danej exekučnej veci na základe napadnutého rozhodnutia nenastali účinky, ktoré by sa rovnali exekučnoprávnej imunite povinnej osoby, a nedošlo ani k trvalému vylúčeniu zákonnej možnosti viesť voči takej povinnej osobe nútený výkon súdneho rozhodnutia v konaní podľa Exekučného poriadku, t. j. neudelením príklepu hmotnoprávny nárok sťažovateľky nebol dotknutý.

Napadnuté uznesenie nevytvára prekážku veci rozsúdenej a sťažovateľka bude mať v ďalšom štádiu exekučného konania možnosť uplatnenia jej argumentácie ohľadne skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany práva zaručeného jej v čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti.

Na základe uvedeného v danom prípade ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci, pretože ochranu tomuto základnému právu sťažovateľky poskytuje (alebo môže poskytnúť) Exekučný poriadok a občianskoprávny (všeobecný) súd v exekučnom konaní, ktorého je účastníčkou, prostredníctvom využitia jej dostupných účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom a nedostatky vytýkané sťažovateľkou bude možné odstrániť v ďalšom konaní. Preto z tohto pohľadu v tomto štádiu exekučného konania nie je vzhľadom na opísaný skutkový a právny stav veci možné konštatovať, že by v danom prípade došlo k už nezvratnému odmietnutiu spravodlivosti a porušeniu ústavného princípu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na to ústavný súd rozhodol, pokiaľ ide o túto časť sťažnosti, tak, že ju pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie odmietol.

2. Sťažovateľka ďalej namieta, že jej okresný súd uznesením, proti ktorému smeruje táto sťažnosť, odňal základné právo, aby bola jej vec verejne prerokovaná v jej prítomnosti a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Tým došlo podľa sťažovateľky k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy.

V zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala (...) v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že účastníkovi súdneho konania sa umožňuje

právo na spravodlivé a verejné vypočutie, čo znamená, že spravidla musí mať právo prezentovať svoje tvrdenia v ústnej forme pred súdom na pojednávaní, ktoré sa koná verejne. To ale neznamená, že ústne pojednávanie sa musí uskutočniť vo všetkých štádiách súdneho konania, resp. že sa vždy musí nariaďovať pojednávanie vo veci účastníka súdneho konania (napr. Fredin c. Švédsko, Séria A, č. 238-A, s. 10 - 11, § 21 - 22).

Z obsahu uznesenia okresného súdu sp. zn. Er 1359/2001, EX 134/2001 z 30. júna 2005 a z predložených písomných príloh k sťažnosti vyplýva, že týmto uznesením v konaní o návrhu na schválenie príklepu podľa § 148 Exekučného poriadku (bez nariadenia pojednávania) nebolo schválené udelenie príklepu vydražiteľom pri dražbe nehnuteľností, ktorých podielovým spoluvlastníkom v ¼ je povinný.

Podľa ustanovenia § 233 Exekučného poriadku tam, kde sa v osobitných predpisoch hovorí o súdnom výkone rozhodnutia, rozumie sa tým aj vykonávanie exekúcie podľa tohto zákona.

Podľa § 253 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) výkon rozhodnutia nariadi súd, a to spravidla bez vypočutia povinného. Podľa druhého odseku tohto zákonného ustanovenia súd nariadi pojednávanie, len ak to považuje za potrebné alebo ak to ustanovuje zákon.

Exekučné konanie je osobitným konaním bez pojednávania, ktoré môže sudca nariadiť, iba ak to považuje za nutné alebo ak to ustanoví zákon. Citované ustanovenie vytvára právny priestor pre úvahu súdu, čo ústavnému súdu neprislúcha preskúmať.

Na základe citovaných ustanovení sa pri rozhodovaní v exekúcii koná zásadne neverejne, ako tomu bolo aj v danej veci, keď okresný (exekučný) súd rozhodol bez toho, aby nariadil dokazovanie alebo jeho opakovanie. Okresný súd pri rozhodovaní o schválení príklepu iba oboznámil obsah spisu (resp. listín, ktoré boli jeho súčasťou), ku ktorému mala sťažovateľka prístup. V konaní pred okresným súdom boli riešené otázky, ktoré vyžadovali

len právne posúdenie na základe dôkazov obsiahnutých v spisovom materiáli, a vzhľadom na to nebolo nutné konať za osobnej účasti strán.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že okresný súd v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy a citovanými ustanoveniami Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku konal a rozhodoval tak, ako mu umožňoval zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd súčasne pripomína, že exekučný súd nevykonal ani žiaden úkon, z ktorého by bol účastník konania (sťažovateľka) vylúčený, a tak mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, a preto medzi jeho postupom a možnosťou porušenia obsahu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy niet takého vzťahu, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie.

Preto je sťažnosť aj v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavný súd ju z toho dôvodu odmietol.

Keďže sťažnosť bola po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá, stalo sa rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v petite jej návrhu bezpredmetným.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2005